

almindelige Love. Dette er den ene Deel af Spørgsmaalet. Den anden Deel er Fortaaelsen af Underændringsforslaget med Hensyn til Domstolenes Stilling ved Fortolkning deraf. Der er ikke Tale om at tillægge Domstolene den Ret, ikke at anvende Vedtægter, hvis saadanne stride mod Lovene, thi den Ret følger det af sig selv, at de have; der er imidlertid en Række af Tilfælde, der have overordentlig stor Betydning, men som i hele vor Lovgivningsfortolkning ligge i det Uklare, og dette Forhold har jeg ved mit Underændringsforslag, netop efter den Maade, hvorpaa Udvalget har stillet sit Forslag ligeoverfor det oprindelige Lovudkast, søgt at stille klart. Naar der, mine Herrer! er Tale om administrativt Skjøn, saa ere Domstolene aldrig berettigede til at træde frem og erklære: dette Skjøn er anvendt paa en urigtig Maade; der staaer Administrationen som Herre ved Anvendelsen af Loven. Men nu er der en anden Række Tilfælde, der kunne fremtræde, ligesaagodt i Vedtægter af denne Natur som i Love, det er, naar Loven eller Vedtægten sætter almindelige Betingelser for Borgernes Benyttelse af visse Rettigheder, naar der f. Ex. som her bliver Spørgsmaal om Anvendelse af Fabrikker og deslige, der antages at være skadelige for Sundheden. Nu siger Vedtægten: paa den og den Maade maae de og de Indretninger findes der og der; Administrationen fortolker i det enkelte Tilfælde Vedtægten paa sin Maade, Borgeren erklærer, at det er en Fortolkning, som i hans Tanker er urigtig, og han anlages da for Politiretten. Er han nu berettiget til at erklære en saadan Fortolkning fra Administrationens Side for urigtig, og er Domstolen berettiget til at sige: Vedtægten har i saa Henseende hjemlet Borgerne visse Rettigheder, Administrationen har fortolket urigtigt, altsaa bør Vedtægten anvendes paa den Maade, Borgeren har fortolket den paa, og ikke saaledes, som Administrationen har fortolket den? Det er et tvivlsomt Spørgsmaal. Grundloven har vel i dens § 77 sagt, at Domstolene kunne paafjende ethvert Spørgsmaal om Dyrighedsmyndighedens Grændser, men Et er at sige: Dyrigheden har overstredet sin Myndigheds Grændser, et ganske Andet er

at sige: hele denne Række af Tilfælde ere vel henlagte under Dyrighedens Afgjorelse, men ikke som en Skjønssag, derimod som et ved Lov reguleret Forhold. Det er et Spørgsmaal, som, da Grundloven var under Forhandling, blev discuteret i Grundlovsudvalget, men man troede dengang ikke, at Spørgsmaalet var modent til endelig Afgjorelse. Jeg er indrer netop, at den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 2den Valgfreds (Grundtvig) dengang i Forsamlingen stillede Spørgsmaalet meget skarpt; i 1849 opfattede han denne Sag anderledes og rigtigere end nu. Da det er et meget vigtigt og tvivlsomt Spørgsmaal, og da den høitærede Justitsminister har erklæret, at Forslaget indeholder en fuldkommen rigtig Opfattelse af Domstolenes Forhold til Vedtægterne, troer jeg, det vilde være saare urigtigt, om Rigsdagen fra det Standpunkt, den maa indtage netop i Forhold af denne Natur, vilde undlade at overgive til Domstolene Besømmelsen af saadanne Tilfælde. Skulde imidlertid Thingets Fleertal gjøre dette, maae vi vente til en senere Tid, da den Slags Forhold maa skee ville blive opfattede paa en anden og bedre Maade.

Siemroth: Det havde ikke været min Hensigt at gaae ind paa Realiteten af denne Sag; det var kun en formel Bemærkning, jeg troede at burde gjøre ved denne Leilighed. Jeg kan imidlertid ikke undlade at henlede Dyrighedens paa, at det, der blev fremført af den sidste ærede Tale, er fuldkommen begrundet. Jeg har nøie fulgt Forhandlingerne idag, og jeg troer, at de ærede Medlemmer, der have talt mod hans Underændringsforslag, ikke rigtigt have opfattet den Forskiel, som den ærede Rigsdagsmand, der sidder ved Siden af mig, har opfattet saa rigtigt og skarpt. Der ligger ikke desto mindre megen Vægt derpaa, det viser sig virkelig som stor Forskiel, om Domstolene, naar en Dyrighedsperson er berettiget til at foretage et vist Slags administrative Handlinger, hvorover Noget søler sig besværet, uden at indlade sig videre paa Sagens Realitet, blot siger: Dyrighedspersonen har Ret til at bedømme dette Forhold, eller om Domstolen gaaer ind paa at undersøge,